

Sygn. akt I ACa 338/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 września 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie, I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący - Sędzia	SA Bogdan Radomski
Sędziowie:	SA Ewa Lauber-Drzazga (spr.) SO del. Elżbieta Koszel
Protokolant	stażystka Katarzyna Furmanowska

po rozpoznaniu w dniu 10 września 2014 r. w Lublinie na rozprawie sprawy

z powództwa Przedsiębiorstwa „(...) Spółki jawnej w C.

przeciwko B. N. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Zamościu z dnia 11 lutego 2014r., sygn. akt I C 1095/09

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że powództwo oddala i zasądza od powoda Przedsiębiorstwa (...)Spółki jawnej w C. na rzecz pozwanego B. N. (1) kwotę 3.600 (trzy tysiące sześćset) złotych tytułem kosztów procesu;

II. zasądza od powoda Przedsiębiorstwa (...)Spółki jawnej w C. na rzecz pozwanego B. N. (1) kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;

III. nakazuje ściągnąć od powoda Przedsiębiorstwa (...)Spółki jawnej w C. na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Zamościu) kwotę 2.500 (dwa tysiące pięćset) złotych tytułem opłaty od apelacji od uiszczenia której pozwany był zwolniony.

I ACa 338/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 11 lutego 2014r. Sąd Okręgowy w Zamościu zasądził od pozwanego B. N. (1) na rzecz powoda Przedsiębiorstwa „(...)Spółki jawnej w C. kwotę 50.000zł z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu, a w pozostałej części powództwo oddalił.

Wyrok Sądu Okręgowego został oparty na następujących ustaleniach:

W dniu 1 lipca 2005r. strony zawarły umowę o produkcji elementów kooperacyjnych w której pozwany zobowiązał się wyprodukować i dostarczyć powodowi wyroby, które określono jako usługi elektryczne.

Powód zajmował się produkcją maszyn do profilowania blach. Pozwany swoje usługi świadczył powodowi w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej.

W § 15 umowy postanowiono, iż przekazanie osobom trzecim przez pozwanego rozwiązań stosowanych przez powoda, stosowanej techniki, mechaniki, wzorów użytkowych i oprogramowania jak i podjęcie pracy lub świadczenie usług w okresie obowiązywania umowy i do 12 miesięcy po jej zakończeniu dla innych podmiotów w zakresie wykonywania czynności i wiedzy nabytej podczas współpracy z powodem skutkować będzie odpowiedzialnością majątkową w wysokości 100.000zł.

Powyższa umowa została rozwiązana z inicjatywy pozwanego w dniu 21 marca 2008r. Od kwietnia do września 2008r. pozwany świadczył usługi elektryczne na rzecz (...)M. S. we W. za które wystawił faktury.

Pozwem w niniejszej sprawie powód domagał się zasądzenia na jego rzecz od pozwanego kwoty 100.000zł za naruszenie § (...)umowy z dnia 1 lipca 2005r.

W ocenie Sądu Okręgowego powództwo jest usprawiedliwione co do zasady. Pozwany niewątpliwie naruszył zakaz konkurencji bowiem od kwietnia 2008r. świadczył usługi elektryczne na rzecz firmy, która podjęła się produkcji analogicznych maszyn co powód. Pozwany świadczył na rzecz (...) M. S. usługi elektryczne w tym m.in. pracował nad instalacją elektryczną hali produkcyjnej, nad uruchomieniem skrawarki, pracował również nad złożeniem „szafy elektrycznej” do pewnej maszyny z logo (...)oraz pracował przy tokarce. Przyznał również, że pracował przy jednej maszynie do produkcji dachówki, ale nie skończył jej przed zakończeniem współpracy z (...).

W tej sytuacji pozwany, co do zasady, powinien ponieść odpowiedzialność majątkową z tytułu zastrzeżonych kar umownych.

Sąd Okręgowy uznał jednak, iż żądana przez powoda kwota 100.000zł jest rażąco wygórowana, co uzasadnia jej zmniejszenie stosownie do art. 484 § 2 kc. Pozwany świadczył usługi na rzecz konkurencyjnego podmiotu przez pół roku. Z własnej inicjatywy współpracę tę zakończył. Zakres współpracy z (...), a tym samym naruszenie zakazu konkurencji nie uzasadnia obciążenia go zastrzeżoną karą umowną w pełnej wysokości. Wbrew zarzutom powoda, nie zostało potwierdzone, by pozwany wykorzystał „myśl techniczną” powoda do samodzielnego stworzenia linii produkcyjnej maszyn do profilowania blach. Pozwany zajmował się wyłącznie świadczeniem usług jako elektryk wykonując zlecone mu przez właściciela firmy czynności.

Z tych względów Sąd Okręgowy zmiarkował karę umowną i zasądził na rzecz powoda kwotę 50.000zł.

Od tego wyroku pozwany złożył apelację zarzucając:

- naruszenie art. 353¹ kc, art. 58§ kc 2 i art.5 kc przez błędne ustalenie, że klauzula zakazu konkurencji w umowie o produkcji elementów kooperacyjnych z 1 lipca 2005r. jest ważna;

- art. 65 § 2 kc i art. 483 § 1 kc w zw. z art. 471 kc poprzez przyjęcie, że treść § 15 umowy ustanawia karę umowną w sytuacji, gdy dotyczy on ustanowienia zakresu odpowiedzialności kontraktowej pozwanego;

- art. 471 kc poprzez orzeczenie o obowiązku zapłaty kary umownej w sytuacji gdy przy przyjęciu powyższego założenia i zastosowaniu normy art. 471 kc strona powodowa wbrew art. 6 kc nie wykazała w sprawie poniesienia szkody;

- błąd w ustaleniach faktycznych i przyjęcie, że pozwany po ustaniu współpracy z powodem podjął się prowadzenia działalności konkurencyjnej wobec powoda i złamał tym samym zakaz konkurencji wynikający z umowy, przy założeniu ważności tego zakresu;

- naruszenie art. 484 § 2 kc poprzez niewłaściwe zastosowanie i nienależyte zmiarkowanie kary umownej;

- naruszenie art. 233 § 1 kpc w zw. z art. 316 kpc i art. 328 §2 kpc polegające na dokonaniu przez Sąd dowolnej oceny dowodów zgromadzonych w sprawie i wadliwe uznanie, iż pozwany wykonywał analogiczne czynności w przypadku powoda i M. S. w sytuacji gdy nie zostało w sposób niebudzący wątpliwości ustalone jakie w istocie czynności faktyczne w ramach zawartej umowy świadczył pozwany na rzecz powoda.

Wskazując na powyższe pozwany wnosil o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna.

Stosownie do art. 353¹ kc strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego.

W ocenie Sądu Apelacyjnego treść § 15 zawartej przez strony umowy w części w jakiej nakładała na pozwanego odpowiedzialność majątkową za podjęcie pracy lub świadczenie usług w okresie 12 miesięcy po jej zakończeniu dla innych podmiotów w zakresie wykonywanych czynności i wiedzy nabytej podczas współpracy z powodem nie może być uznana za zgodną z zasadami współżycia społecznego.

Umowa z 1 lipca 2005r. jest bardzo ogólnikowa i nie określa na czym miały polegać usługi elektryczne świadczone przez pozwanego na rzecz powoda. Z zeznań świadka J. K. - kierownika produkcji powoda, który przydzielał prace pozwanemu wynika, iż był to montaż wkładów do szaf elektrycznych, szaf sterowania elektrycznego, rozprowadzanie przewodów elektrycznych i podłączanie ich do odbiorników w maszynach, montaż szafy elektrycznej. Pozwany montował też maszyny u klientów. Wynika z tego iż były to typowe prace wykonywane przez elektryka, a przynajmniej powód nie wykazał aby były to jakieś usługi specjalistyczne.

Powód zresztą sam twierdzi, iż były to usługi elektryczne rozumiane ramowo, a celem zastrzeżenia § 15 było, aby usługi te nie były świadczone na rzecz podmiotów konkurencyjnych. Z treści tego zastrzeżenia nie wynika aby chodziło o podmioty konkurencyjne, lecz „inne podmioty”, a ponadto poza twierdzeniami powoda nie ma żadnych dowodów na to, że firma M. S. w okresie kwiecień-wrzesień 2008r. prowadziła działalność konkurencyjną.

Z materiału dowodowego zebranego w sprawie wynika, iż pozwany świadczył na rzecz M. S. usługi elektryczne, które w danym momencie były potrzebne, podłączał starą frezarkę, układał instalację elektryczną, co trudno uznać za działalność konkurencyjną.

Zakaz podejmowania pracy u innych podmiotów w okresie 12 miesięcy, w zakresie prac wykonywanych u powoda (ramowych usług elektrycznych), bez żadnego świadczenia wzajemnego z jego strony, był niezgodny z zasadami współżycia społecznego. Pozbawiał on bowiem pozwanego możliwości uzyskania środków na utrzymanie siebie i rodziny. Zapis § 15 umowy należy zatem uznać w tej części za nieważny (art. 58 § 2 i 3 kc).

Jest oczywiste, iż powód ma prawo do ochrony własnej myśli technicznej, czy wzorów użytkowych, ale w żaden sposób nie wykazał w niniejszym sporze, aby pozwany przekazał osobom trzecim rozwiązania stosowane przez powoda, stosowaną technikę, mechanikę, wzory użytkowe, czy oprogramowanie (art. 6 kc).

Powód zarzucał pozwanemu, iż w oparciu o zdobyte u niego doświadczenie, wiedzę oraz wykradzioną dokumentację techniczną zbudował układ sterowania maszyną do produkcji blachodachówki dla firmy M. S.. Twierdził, iż pozwany wykonując usługi elektryczne na rzecz powoda miał dostęp do informacji poufnych przedsiębiorstwa powoda i mógł przekazać osobom trzecim rozwiązania stosowane przez powoda, a w szczególności technikę, mechanikę czy wzory użytkowe stanowiące własność powoda. Jest to jedynie przypuszczenie, które nie zostało poparte żadnymi dowodami.

W związku z powyższym powództwo jako nieudowodnione należało oddalić.

Z tych względów i na podstawie art. 386 § 1 kpc i art. 108 § 1 kpc Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.